

MOCIÓ EN DEFENSA DEL CÀNON DE RESIDUS A CATALUNYA

El context d'emergència climàtica, la convicció i compromís polític envers la lluita contra el canvi climàtic i les directives europees, obliguen a legislar per a portar a terme una bona gestió dels residus a Catalunya i a tot l'Estat Espanyol. No s'entendria d'una altra manera en plena crisi climàtica. En aquesta situació, el Congreso de los Diputados va aprovar el passat 23 de desembre de 2021 el Dictamen de la Comisión de Transición Ecológica y Reto Demográfico sobre el Proyecto de Ley de Residuos y Suelos Contaminados para una Economía Circular.

A Catalunya, amb aquest objectiu, fa dues dècades que es va crear un cànon sobre la disposició de residus com a mesura de fiscalitat ambiental. De fet es va crear un cànon en l'àmbit dels residus municipals, un en l'àmbit dels residus de la construcció, i un en l'àmbit de residus industrials per fer-los més efectius i adequats al seu àmbit.

No es pot entendre l'èxit assolit en la recollida selectiva a Catalunya sense aquest instrument fiscal de caràcter finalista que ha aconseguit fins avui, amb una taxa relativament modesta, multiplicar el seu efecte incentivador per a complir amb la jerarquia de gestió de residus que impulsa la directiva i la normativa estatal de residus.

Els nivells de recollida selectiva actualment es situen al voltant del 46%, quan l'any 2004, es situaven al voltant del 30%. A més, la progressió del cànon en els pròxims anys incentiva que els municipis i tot el sector productiu s'esforcin de forma explícita cap a la millora dels seus sistemes de recollida i de gestió de residus per a aconseguir, l'any 2035 un reciclatge del 65% dels residus municipals que es produeixen i que no vagi a disposició més del 10%.

De fet, el cànon sobre la disposició de residus municipals ha suposat una recaptació total de 647 milions d'euros, tot i que en tot el període de vigència entre el 2004 i el 2021 ha anat modificant a l'alça l'import del tipus impositiu. El darrer exercici tancat, el 2020, ha suposat un ingrés de 82 milions d'euros, i s'estima que el 2021 s'arribarà a una recaptació superior als 90 milions d'euros. D'aquests, 170 milions d'euros han estat destinats al finançament d'infraestructures de gestió de residus municipals i tota la resta, és a dir més de 450 milions d'euros han anat destinats a equilibrar els costos de la gestió dels residus municipals d'acord amb la jerarquia de gestió, afavorint que la recollida selectiva dels residus municipals tingui un cost de gestió inferior al tractament de la fracció resta, i que aquesta sigui inferior al cost d'eliminació de la mateixa fracció resta.

Pel que fa al cànon de residus industrials s'han recaptat, durant el període de vigència, un total de 36.002.887 euros. I finalment, amb relació al cànon de residus de la construcció s'han recaptat un total de 33.879.913,12 euros. Aquesta ha estat retornada, completament, als sectors en forma de subvencions i actuacions específiques de manera que s'ha afavorit la prevenció de la generació i la valorització de residus, i també l'impuls de l'activitat econòmica.

S'entén, així, l'ampli consens a favor d'aquest cànon a Catalunya, ja que graven sobre l'activitat d'eliminació, considerant-se aquesta la via més efectiva per a la consecució dels objectius de la normativa de residus, tot incentivant un comportament més respectuós amb el medi ambient i impulsant mesures de minimització i de valorització material dels residus. També pel model de retorn dels fons recaptats que ha donat impuls a la jerarquia de gestió de residus i el finançament de les infraestructures de gestió de residus.

Tal com està plantejada la "Ley de Residuos y Suelos Contaminados para una Economía Circular", posa en risc el model d'èxit català, ja que l'impost estatal proposat no té actualment la mateixa concepció que el català, en primer lloc, per no tenir un caràcter finalista, en segon lloc perquè, en el cas de Catalunya, suposa retrocedir un camí ja recorregut. Aquest fet pot tenir uns efectes desincentivadors per al món local, també la indústria i l'àmbit de la construcció, de manera que s'aturi la progressió de creixement per assolir els objectius de la Unió Europea en matèria de reciclatge i estalvi del dipòsit de residus. El mateix efecte pot tenir a la indústria i a la construcció.

Malgrat tot, la llei també té aspectes positius com l'establiment del sistema de dipòsit, devolució i retorn d'envasos (SDDR) de begudes com a sistema obligatori per eliminar l'abandonament d'ampolles i llaunes al medi ambient i augmentar la qualitat dels materials recuperats. Es transposa la Directiva europea de prevenció de plàstics d'un sol ús. Es fomenta les ampolles de plàstic fetes amb material reciclat. A partir del 2025, com a primer pas, només es podran comercialitzar ampolles amb un mínim del 25% de plàstic reciclat. Incorpora mesures per a reduir el residu obligant l'oferta a granel als supermercats amb envasos reutilitzables, el sector HORECA ha de servir aigua no envasada als seus comensals, les dependències municipals han de disposar d'aigua en fonts o en envasos reutilitzables. Elimina l'ús del bisfenol A per a envasos.

Cal tenir en compte a més, que l'actual planificació de Catalunya té en consideració la previsió d'ingressos del cànon de la disposició de residus per poder executar les diferents actuacions programades. Per tant, la modificació de l'actual cànon produiria importants afectacions a la capacitat de polítiques de gestió de residus a Catalunya.

Considerem prioritari i obligatori continuar treballant per incrementar la recollida selectiva i defensar l'actual sistema de cànon de disposició de residus de Catalunya, i demanem als grups polítics al Congrés i Senat que no donin suport a la llei en actual debat parlamentari,

Per tots aquests motius, el grup municipal d'Esquerra Republicana Sant Just Desvern proposa l'adopció dels següents **ACORDS**:

PRIMER.- L'Ajuntament de Sant Just Desvern dona suport al cànon residus de Catalunya i es suma al manifest impulsat per diferents institucions, entitats i personalitats en la seva defensa.

SEGON.- L'Ajuntament de Sant Just Desvern demana que es modifiqui l'articulat de la Ley de Residuos y Suelos Contaminados para una Economía Circular per tal que els cànonns establerts a l'esmentada Ley només s'apliquin a aquelles comunitats que no disposin d'un impost amb les mateixes característiques, així com es blindi el cànon català tal com es coneix fins ara, un model de fiscalitat ambiental pioner, òptim i positiu, nascut de gran consens polític i social a Catalunya.

TERCER.- De no ser així, demana als grups parlamentaris que votin en contra de la seva aprovació al Congrés de Diputats i al Senat.

QUART.- Que l'Ajuntament de Sant Just Desvern es compromet a continuar donant suport als programes de reciclatge, reducció i reutilització al seu municipi, així com a l'aplicació de l'economia circular.

CINQUÈ.- L'Ajuntament de Sant Just Desvern es compromet a donar suport a l'Agència de Residus de Catalunya en l'aplicació del cànon de disposició de residus, i a la defensa d'aquesta mesura fiscal.

SISÈ.- Donar trasllat d'aquest acord a l'Agència de Residus de Catalunya, al Departament d'Acció Climàtica Alimentació i Agenda Rural, als grups parlamentaris catalans al Congreso i Senat i al Ministerio de Transición Ecológica y el Reto Demográfico.